

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра ботаніки та екології рослин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

_____

“ _____ ” _____ 20__ р.

Програма навчальної дисципліни

Методика викладання у вищій школі

(назва навчальної дисципліни)

напрямок – 040102 – біологія

(шифр, назва напрямку)

спеціальність – 8.04010201 – біологія

(шифр, назва спеціальності)

спеціалізація – біоекологія і ботаніка

(шифр, назва спеціалізації)

факультет біологічний

2015 / 2016 навчальний рік

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки другого (магістерського) рівня
напряму Біологія
спеціальності Біологія
спеціалізації Біоекологія і ботаніка.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є організація навчального процесу і методичні основи викладання у вищій школі.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Організація навчального процесу у вищій школі.
2. Методичні основи викладання у вищій школі.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є формування у студентів цілісної системи знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації, основи методики і методології викладання навчальних дисциплін «біологія» як галузі знань.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є засвоєння фундаментальних понять у сфері вищої освіти; на основі узагальнення знань зі спеціальності набути навичок викладання біологічних дисциплін у вищих навчальних закладах.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання: бути здатними в процесі професійної діяльності засвоювати іноваційні навчальні технології; володіти методами і формами активізації навчального процесу; розробляти навчальні програми.

1.3.1. Знання:

- зміст і поняття «методика»;
- методи, форми і засоби навчання у вищій школі;
- закономірності і принципи навчання стосовно біологічних дисциплін.

1.3.2. Вміння:

- скласти індивідуальний план викладача;
- скласти робочу програму обраної дисципліни;
- підготувати і провести навчальне заняття (лекція, лабораторне заняття, практичне, семінарське).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань (предметна область), напрям, спеціальність, рівень вищої освіти / освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань (предметна область) Біологія та суміжні науки	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Робоча програма с/к (за вибором)	Напрямок: біологія Спеціальність: біологія	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 60	Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) другий (магістерський)	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 2,3		1-й	1-й
		Лекції	
		18 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		–	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		22 год.	34 год.
Індивідуальні завдання:			
20 год.	20 год.		
Вид контролю:			
залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 30/70

для заочної форми навчання – 10/90

3. Виклад змісту навчальної дисципліни

Розділ 1. Організація навчального процесу у вищій школі.

Тема 1. Структура вищої освіти, рівні підготовки спеціалістів у системі вищих навчальних закладів. Навчальний план. Навчально-методичний комплекс. Розроблення навчальних програм і узгодження їх з типовими. Тематичний план: зміст і порядок затвердження.

Тема 2. Організація роботи викладача. Розподіл часу між усіма видами навантаження. Планування навантаження на рік і семестр. Форми роботи і завдання кафедри. Роль кафедри в управлінні навчальним процесом.

Розділ 2. Методичні основи викладання у вищій школі.

Тема 1. Методика читання лекцій. Підготовка до лекції. Читання лекції. Критерії оцінювання лекторської майстерності. Методика проведення і критерії оцінювання лабораторних, практичних і семінарських занять.

Методика оцінювання знань, умінь і навичок: розроблення екзаменаційних білетів, підготовка і проведення різних форм іспитів: екзамен, залік. Організація тестового контролю знань. Форми поточного контролю знань.

Тема 2. Організація практичної підготовки студентів. Види практики: навчальна, виробнича, переддипломна.

Форми самостійної роботи студентів та її контроль з боку викладача. Організація самостійної та індивідуальної роботи студентів. Індивідуальні завдання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Назва												
Тема 1. Назва		3										
Тема 2. Назва		3										
Разом за розділом 1		6				20		1				20
Розділ 2. Назва												
Тема 1. Назва		8										
Тема 2. Назва		4										
Разом за розділом 2		12				22		5				34
Усього годин	60	18				42	60	6				54

5. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

Програмою не передбачаються; курс супроводжується асистентською (педагогічною) практикою.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Форма контролю
		д/в	з/в	
1	Опрацювання навчального матеріалу	12	24	опитування, тестування
3	Виконання індивідуального завдання	20	20	програма с/к
4	Виконання залікової роботи	10	10	підсумковий контроль
	Разом	42	54	

7. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання призначене розвитку навичок організації і планування роботи викладача. Виконання індивідуального завдання складеться з наступних кроків:

- ✓ вибір теми спецкурсу з огляду на спеціалізацію, сучасні проблеми фундаментальної та прикладної науки;
- ✓ визначення мети і завдань спецкурсу; знань і умінь, що повинні опанувати студенти;
- ✓ розподіл матеріалу за формами і годинами аудиторної та позааудиторної роботи;
- ✓ складання контрольних питань і тестових завдань.

В якості залікової роботи студент відвідує заняття (лекція, лабораторне, практичне, семінар) інших викладачів (за вільним вибором) з подальшим аналізом за схемою (додається).

8. Методи навчання

Курс передбачає лекційні заняття і самостійну роботу студентів.

Під час лекцій, побудованих за інформаційно-повідомлюючим принципом, студентам викладається основний теоретичний зміст дисципліни, ілюстрований практичними прикладами, наближеними до сфери діяльності викладача вищої школи. Лекції включають елементи пояснювально-спонукального методу навчання і мають за мету окрім викладання основного теоретичного матеріалу спонукання студентів до викладацької діяльності.

Під час самостійної роботи студенти працюють з літературою та інформаційними ресурсами мережі Internet, підбираючи матеріал до завдань проблемно-творчого характеру, винесених на самостійне вивчення і виконання. Самостійна робота носить пошуковий і аналітичний характер.

9. Методи контролю

Курс передбачає підсумковий контроль у формі заліку.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Максимум 40 балів	100
Максимум 20 балів	Максимум 40 балів		
По 5 балів за наступне: ✓ визначення мети і завдань конкретної біологічної дисципліни; ✓ визначення форм навчальних занять у вузі; ✓ визначення форм самостійної роботи студента; ✓ визначення співвідношення форм роботи в межах нормативного курсу з біології.	Складання і захист робочої програми з спецкурсу.	Залікова робота (аналіз лекції та лабораторного заняття)	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

11. Рекомендоване методичне забезпечення

Базова література

1. Закон України про вищу освіту.
2. Нагаєв М.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
3. Гурвич С.С., Погорелко Л.Ф., Герман Н.А. Основы риторики. – К.: Вища школа, 1988. – 248 с.
4. Организация самостоятельной работы студентов на биологическом факультете: учебно-методическое пособие / Е.В. Заика, Т.В. Догадина, Л.И. Воробьева и др.– Х.: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2014.– 176 с.

Допоміжна література

1. Введенская Л.А., Павлова Л.Г. Риторика и культура речи. – Ростов н/Д: Феникс, 2005. – 537 с.
2. Курбатов В.И. Логика: Учебное пособие. – Ростов н/Д: Феникс, 2011. – 512 с.
3. Методические рекомендации по организации системы контроля качества учебного процесса в вузе. – Киев: Укрвузполиграф, 1987. – 63 с.
4. Методические рекомендации по контролю и оценке качества проведения лекций в вузе. – Киев: Укрвузполиграф, 1980. – 21 с.
5. Положення про організацію навчального процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. – Харків, 2015. – 61 с.